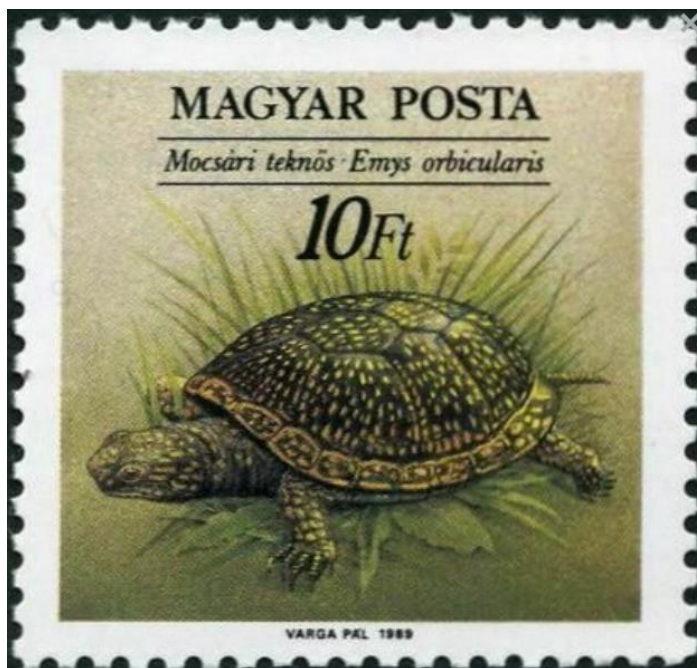

Kántás Balázs

PÁNCÉLOS FILATÉLIA II.

ÉDESVÍZI TEKNŐSÖK BÉLYEGEKEN

Az elektronikus filatéliai katalógus összeállítója, szerzője:

Dr. Kántás Balázs PhD
muzeológus, Bélyegmúzeum
ORCID-azonosító: 0000-0003-0927-772X

ISBN

Felelős kiadó:

Dr. Zsávolya Zoltán PhD

HUNGARICA ELECTRONICA
BUDAPEST, 2024

MOTÍVUMFILATÉLIAI BEVEZETŐ EGY RÖVID MOTÍVUMBÉLYEG-KATALÓGUS ELÉ

Bár ez a vélemény meglehetősen szubjektív egy jelenleg, a jelen kézirat elkészítése idején éppen filatéliai szakterületen dolgozó történész, muzeológus-levéltáros-könyvtáros tollából, vagy mindenestre billentyűzetéből, de a bélyeggyűjtés kétségtelenül máig az egyik legnagyobb változatosságot, szellemi és esztétikai élményt kínáló értelmiségi hobbitevékenységek közé tartozik annak ellenére, hogy az utóbbi évtizedekben mind idehaza, mind a nemzetközi szintén kétségtelenül veszített a népszerűségéből. Ez még akkor is így van, ha világunk gyors fejlődése, digitalizációja és automatizációja a

bélyeget, ezt a hagyományosan papíralapú dokumentum/irat-/aprónyomtatvány-típust is új társadalmi kontextusba helyezi, új fajtáinak megjelenését idézi elő, és új társadalmi, hivatali és kulturális funkciókat kölcsönöz neki. Az 1840-től megjelent mintegy 600 ezer bélyeg (és számtalan egyéb filatéliai tárgy, elsónapi boríték, levelezőlap, képeslap stb.) motívumokban gazdag, távoli országok történelmébe, hagyományaiba és kultúrájába betekintést engedő világa szinte kimeríthetetlen, és többek között az a csodálatos benne, hogy az újabb és újabb kibocsátások révén folyamatosan bővül. Az eredetileg kizárólag postai bérmentesítésre szolgáló, apró, színes, grafikai ábrát tartalmazó értékpapírok állami és magán postaszolgálatok általi folyamatos kibocsátása mára elsősorban inkább a gyűjtői igényeket szolgálja ki, új és új, sokszor egyre hivalkodóbb és formabontóbb grafikai tartalommal a hivatali

okmányfunkció, postai bérmentesítés helyett. Gyűjtésével, történetének, motívumainak és nyomdai, technikai előállításának tanulmányozásával pedig önálló történeti segédtudomány, a filatélia foglalkozik.¹

Tematikus bélyeggyűjtésnek (ennek talán egy szűkebb területét pedig elsősorban Magyarországon motívum-gyűjtésnek, illetve motívumfilatéliának – angolul jellemzően *topical philately*, *topical stamp collecting* vagy *thematic stamp collecting*) azt a filatéliai ágat, gyűjtési és érdeklődési területet nevezzük, amikor valaki csak egy témába tartozó bélyegeket gyűjt, illetve tanulmányoz.² Ide tartozik az eseményfilatélia is, amely

---

¹ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁ CZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

² Magyarországon számos jó színvonalú motívumfilatéliai könyv, illetve tematikus kiállítási katalógus megjelent. Például lásd:

évfordulókat, eseményeket (sportesemények, hadi események, születési évfordulók stb.) ábrázoló bélyegek gyűjtését jelenti. A tematikus filatéliát és a motívumfilatéliát régebben azonos gyűjtési területnek tekintették, mára azonban két önálló, egy tágabb és egy szűkebb filatéliai ágról van szó.³ A kettőt persze olykor

---

ÁCS Imre, *Magyarország hadtörténelme bélyegeken*, Budapest, Honvéd Kiadó, 1998.

Dr. ZOLTÁN János, *Vadászat bélyegeken*, Magánkiadás, Budapest, 2002.

Dr. FORGÓ Béla, *Festmények és grafikák Magyarország bélyegein*, Budapest, MP Press Bt, 2003.

SZABÓ Jenő, *Bélyegrapszódia* [A Bélyegmúzeum zenét és zeneszerzőket megjelenítő bélyegekből készült, tematikus bélyegkiállításának katalógusa], Budapest, Bélyegmúzeum, 2015.

³ Erre egyébként a jeles magyar filatelista, Bánás Artúr, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége Tematikus Szakosztályának elnöke hívta fel a jelen, immár több tematikus és motívumkatalógus bevezetőjeként különböző változatokban megjelent esszé szerzőjének

nehéz elhatárolni egymástól, azonban a tematikus gyűjtés elvileg valamely (tágabb) témához kapcsolódó bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtését (pl. postatörténet, repüléstörténet, közlekedés stb.) jelenti, tehát a bélyegek tematikus alapon való gyűjtése és tanulmányozása az úgynevezett tematikus filatélia, míg a motívumgyűjtés vagy motívumfilatélia a bélyegábra által megjelenített képre, képi tartalomra korlátozódik –

---

figyelmét, amelyért ez úton is köszönettel tartozik. A szerző cikkét a magyar motívumfilatélia történetének tárgykörében lásd: BÁNÁS Artúr, „*Hol tart valójában a tematikus filatélia?*”, *Bélyegvilág*, 2018/3, 6.

Köszönettel tartozom továbbá Rill Attila, dr. Egerszegi György és Derecskei Attila Gyűjtőtársaknak, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége prominens tagjainak, akik termékeny polémia keretében hívták fel figyelmemet a két gyakran összemosódó filatéliai ág közötti különbségekre.

ha például állatokat, vagy még korlátozottabban adott rendszertani csoportba tartozó állatokat, növényeket, bizonyos típusú járműveket stb. megjelenítő bélyegeket gyűjtünk és tanulmányozunk, akkor tulajdonképpen motívumfilatelisták vagyunk.⁴ A motívum alapon történő bélyeggyűjtés témái nyilván lehetnek állatok, növények, híres emberek, közlekedési eszközök, képzőművészeti alkotások, néprajzi csoportok és viseletek, vagy akár épületek és tájak is.⁵ A lehetőségek a bélyegek egyre több mindenre kiterjedő képi tartalmával együtt szinte végtelenek, a nagy

---

⁴ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

⁵ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. HARSÁNYI Luca – IGNÁCZ Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 36–37.

Illetve: DABÓCZY András – GLATZ István – NAGY László – Dr. SZÖRÉNYI Miklós – VAS István, *A bélyeggyűjtés kézikönyve*, Budapest, Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége, 2004.

mennyiségű megjelent bélyeg és bélyegváltozat okán pedig mindenképpen ajánlatos, hogy aki gyűjtésükre adja a fejét, az valamilyen módon, akár kibocsátó országra korlátozva, akár időszakra szorítkozva, akár tematikus, akár ezen belül motívumalapon behatárolja gyűjtői hobbijának területét.

A tematikus alapú, illetve szűkebben a motívum alapon történő gyűjtés majdnem egyidős a magával bélyeg történetével. Amikor a 19. század végén a posták emberek portréi, címerek és egyéb egyszínű bélyegek kiadása helyett inkább színes, tematikus bélyegek kiadása mellett döntöttek, és a bélyegek külleme, grafikai tartalma, képi elemei egyre változatosabbá és színesebbé váltak, és egyre jobban elterjedt a tematikus gyűjtés és a motívumgyűjtés. Az 1920-as

évek végén a szemlélet kellően elfogadottá vált,⁶ és ez a bélyeggyűjtési ág a bélyegszakkönyvekben, filatéliai kiadványokban is egyre gyakrabban jelent meg, mint a filatélia egyre inkább önálló és egyre többek által igen nagyra értékelt területe.⁷ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség (Fédération Internationale de Philatélie, FIP), a bélyeggyűjtők legrangosabb nemzetközi szervezete ugyanakkor mára csak a tágabb értelemben vett tematikus filatéliát (angolul: *topical philately* vagy *thematic philately*, franciául: *philatélie thématique*, németül viszont: *Motivphilatelie* vagy *thematische Philatelie*, a két kifejezés nagyjából ugyanazt jelenti) filatéliát ismeri el önálló versenyszakágként, csak és

---

⁶ Lásd a magyar szakirodalomban bővebben például: HAJDU Endre, *Bélyeggyűjtés*, Budapest, Medicina Kiadó, 1970, 60–64.

⁷ Lásd bővebben: NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

kizárólag motívumalapú filatéliai anyaggal nem is igazán lehet nemzetközi bélyegkiállításokra benevezni.⁸ A Nemzetközi Filatéliai Szövetség, a FIP értelemszerűen maga is fenntart egy tematikus szakbizottságot. A rangos nemzetközi szakmai szervezet honlapján az alábbi definíció olvasható:

„A tematikus filatélia olyan bélyegek és egyéb filatéliai tárgyak gyűjtése, amelyek egy témát illusztrálnak, dolgoznak fel: madarak, foci, történelem, művészet, életmód, fák stb. A téma (theme) kifejezésnek itt dinamikus jelentése van, amely a gyűjtő általi személyes kidolgozását jelenti, aki egy teljes történetet épít az adott téma köré.

---

⁸ Erre többek között dr. Rill Attila hívta fel a figyelmet a MABÉOSZ levelezőlistáján, amiért ezúton is köszönet illeti.

Valaha a bélyeggyűjtemények egy ország vagy országcsoport bélyegeiből álltak. A bélyegeket általában a kibocsátás dátumának sorrendjében mutatták be. Ez ma már nincs így. A tematikus gyűjtemény a lehető legszélesebb körű filatéliai anyagból áll, a postigazgatások lehető legszélesebb köréből, mindenféle időbeli megkötés nélkül. Minden egyes kiválasztott tételnek kapcsolódnia kell a témához, és azokat legmegfelelőbb sorrendben kell elrendezni, hogy elmeséljék a történetet.

A történet vázlata tervként (plan) kerül bemutatásra, amely a téma kialakulásának lépéseit mutatja be. A terv hasonló egy könyv tartalomjegyzékéhez, és általában fejezetek és alfejezetek szerint szerveződik, amelyek láthatóvá teszik a történet logikus folyását egy

világos és következetes szál mentén.”⁹

Ebből a hivatalos, rangos nemzetközi szakmai szervezet által meghatározott definícióból is látszik, hogy a tematikus filatélia egy tágabb, komplexebb, a gyűjtők számára nagyobb kreativitást és szellemi mozgásteret, egyúttal nagyobb kihívást jelentő keretet, sőt, inkább egész keretrendszerrel jelent, míg a motívumfilatélia leginkább azonos bélyegábrát tartalmazó bélyegek gyűjtését (és tanulmányozását) jelenti, és inkább az adott filatéliai tárgy szűkebb vizuális, grafikai tartalomra koncentrál, nem pedig annyira az egyes filatéliai tárgyak közötti lehetséges, komplex tematikai kapcsolatokra. Míg a tematikus filatélia versenyszakág, addig a

---

⁹ *What is Thematic Philately?*. A Nemzetközi Filatéliai Szövetség honlapja. <http://www.fipthematicphilately.org/what.html> Letöltés ideje: 2023. december 16.

motívumfilatélia, mondhatjuk akár némi leértékeléssel, leginkább egy szűkebb gyűjtési területet jelent. A professzionális, bélyegkiállításokon is induló bélyeggyűjtők jellemzően a tematikus filatéliát ismerik el inkább, a motívumgyűjtést pedig sokan egy kevésbé komplex területnek gondolják. A motívumgyűjtemények a gyűjtők szorgalmas munkája és kreativitása által ugyanakkor fokozatosan tematikus gyűjteményekké bővíthetők, és az egyszerűbbtől az összetettebb tartalom felé haladva több lépésben fejleszthetők. Ezzel együtt művelődéstörténeti szempontból nyilván mindkét megközelítés igen érdekes lehet.

A tematikus alapú bélyeggyűjtés történetének igen fontos állomása volt, amikor 1949-ben megalakult az Amerikai Tematikus Szövetség vagy Amerikai Tematikus Filatéliai/Motívumfilatéliai Szövetség (ATA,

American Topical Association), és a szervezet elsődleges szakmai célja lett, hogy folyamatosan frissített témajegyzéket biztosítson a különböző motívumokat ábrázoló, illetve különböző témák szerint csoportosítható bélyegekről a gyűjtők számára. Ma az ATA tagjainak száma meghaladja az 50 000-et, tagjai közel száz országból kerülnek ki, és időről időre részletes kiadványokat jelentet meg széles témakörben. Napjainkban is ez a motívumfilatélia, tematikus bélyeggyűjtés egyik legnagyobb és legrangosabb, bár amerikai székhelyű, de lényegében nemzetközi szinten jelenlevő és működő szakmai szervezete, és jelentős segítséget nyújt a tematikus bélyeggyűjtőknek, bárhol is éljenek és gyűjtsenek bélyeget a világon.¹⁰ A szervezet időről időre az egyéb szakirodalom

---

¹⁰ A szervezet honlapját lásd: <https://americantopical.org/> Letöltés ideje: 2023. november 17.

közreadása mellett komoly, szakmailag megalapozott tartalmú kézikönyveket is kiad a tematikus bélyeggyűjtés témakörében.¹¹

Az Amerikai Tematikus Filatéliai szövetséghez hasonló módon, napjainkban a legnagyobb nemzetközi bélyegkatalógusok kiadói már külön a tematikus- és motívumgyűjtőknek szánt tematikus, illetve szűkebb értelemben vett motívumkatalógusok kiadásával is foglalkoznak, amelyek természetesen színes bélyegillusztrációkat tartalmaznak a bélyegek világában való eligazodáshoz.¹²

---

¹¹ Lásd például:

<https://americantopical.org/Sys/Store/Products/55705> Letöltés ideje: 2023. december 21.

¹² A *Michel* német kiadású bélyegkatalógusnak többek között vannak például motívumkatalógusai is, amelyeket a cég időről időre kiad. Lásd többek között: <https://www.schaubek.de/MICHEL-thematic-catalogues> – Letöltés ideje: 2023. november 17.

(Ha úgy tetszik, a jelen motívumfilatéliai kiadvány is felfogható és értékelhető egy motívumalapú, rövid, válogatott elektronikus bélyegkatalógusként, és talán nem is feladata, hogy annál sokkal többként funkcionáljon). Mára ezenfelül hagyománnyá váltak a tematikus és motívumgyűjtők számára rendezett filatéliai versenyek, a tematikus filatélia pedig mára szerencsére önálló versenyszakággá emelkedett.¹³

A Wikipédia vonatkozó magyar nyelvű, részletes szócikke többek között az alábbi tematikus és motívumfilatéliai területeket sorolja fel leggyakoribbként:

„Számos elterjedt motívum létezik ebben a körben. A tematikus bélyeggyűjtés témáját a motívumgyűjtő

---

¹³ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*, Budapest, Kossuth Kiadó Zrt., 2010, 145–154.

választja ki, viszont a bélyegek változatossága miatt figyelnie kell arra, hogy ne túl széles körben gyűjtsön bélyegeket (pl. madarakat), hanem korlátozódjon le a gyűjtés alkategóriákra (pl. vörösbegyek, pingvinek, sasok).

A széleskörűbb motívumok a következők:

- állatok – madarak, lovak, macskák, kutyák, halak, rovarok (lepkék), pókok, kagylók, rákok, kígyók, gyíkok*
- növények – virágok, fák, gyümölcsök*
- gombák*
- járművek – vasút, hajók és vitorlák, autók, repülőgépek, léggömbök*
- híres emberek – fizikusok, kémikusok, feltalálók, nők, írók, költők, festők, fáraók stb.*
- épületek, építmények*
- tájak, tájképek, földrészek – Antarktisz*

- *sport – sportolók, olimpiai játékok, labdajátékok, vb-k*
- *csillagászat, űr, űrhajósok (Apollo-program), égitestek*
- *festmények – portrék, aktok, híres emberek festményeken*
- *kultúra; népek, hagyományok, szokások, népviseletek, vallások; szimbólumok; táncok*
- *edények, szobrok, tárgyak, kincsek, érmék*
- *jeles napok – karácsony, húsvét, Valentin-nap*
- *címerek, zászlók, térképek*
- *postatörténet, bélyeg a bélyegen*
- *ifjúság – játékok, mesék, rajzfilmek, képregények, gyermekrajzok*
- *cserkészlet*

- *EUROPA-bélyegek*¹⁴

A tematikus filatélia, és azon belül persze a szűkebb motívumfilatélia egyik – és kétségtelenül a gyűjtők körében máig legnépszerűbb – ága az élővilágmotívumokat, állatokat, növényeket, természeti környezetet ábrázoló bélyegek gyűjtése. (Az állatok

---

¹⁴ Tematikus bélyeggyűjtés – Wikipédia-szócikk.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tematikus_b%C3%A9lyegy%C5%B1jt%C3%A9s

– Letöltés ideje: 2023. november 16.

A téma nemzetközi szakirodalomból lásd válogatásszerűen:

A. J. BRANSTON, *Thematic and Topical Stamp Collecting: A Practical and Comprehensive Handbook for Thematic, Topical, and Subject collectors*, London, Batsford, 1980.

Alma LEE, *Introduction to Thematic Collections*, London, The British Philatelic Trust and the National Philatelic Society, 1983.

W. E. J. VANDEN, *Handbook of Thematic Stamps*, Limassol, British Thematic Society, 1994.

pedig talán valamivel népszerűbbek a tematikus bélyeggyűjtők körében, mint a növények.) A motívum alapján való bélyeggyűjtésnek tehát a flóra és fauna tematikájú bélyegek adják nemzetközi szinten is az egyik leggazdagabb és legjelentékenyebb, szinte kimeríthetetlen területét.¹⁵

Itt pedig el is érkeztünk a jelen rövid motívumfilatéliai/tematikus filatéliai (a definíciókkal a szerző egyre jobban próbált vigyázni, de nem biztos, hogy minden esetben sikerült neki) esszé és elektronikus kiadvány témájához, mely a könyv címe alapján lehetne a páncélos harcjárművek bélyegeken való jelenléte is, aki ilyesmire gondolna, téved – egy újabb állatcsoport, ezúttal az érdesvízi teknősök kerülnek a motívumfilatéliai vizsgálódások középpontjába. Ezen ősi, a dinoszauruszokkal is közeli

---

¹⁵ NIKODÉM Gabriella – SZABÓ Jenő, *A magyar bélyeg története*. i. m.

rokonságban álló, évmilliók óta szinte változatlan felépítésű és megjelenésű hüllők rendszerezése a következőképpen néz ki: a hüllők osztályán belül külön rend a teknősöké, ezen belül pedig 2 alrend és 13 család tartozik az alábbi rendszerezés szerint:

Nyakrejtő teknősök (Cryptodira)

aligátorteknős-félék (Chelydridae)

tengeritekknős-félék (Cheloniidae)

kérgesteknősfélék (Dermochelyidae)

Tabasco-teknősfélék (Dermatemydidae)

iszaptekknősfélék (Kinosternidae)

nagyfejűtekknős-félék (Platysternidae)

mocsáriteknős-félék (Emydidae)

földitekknősfélék (Geoemydidae)

szárazföldi teknősfélék (Testudinidae)

kétkarmútekknős-félék (Carettochelyidae)

lágyhéjú teknősfélék (Trionychidae)
Meiolaniidae – kihalt

Nyakfordító teknősök (Pleurodira)

kígyónyakúteknős-félék (Chelidae)
sisakteknősfélék (Pelomedusidae)

Mindazonáltal ezen felül eszemben sincs egy alapvetően motívumfilatéiai témájú, bélyegek digitális másolatát közlő katalógus rövid bevezetőjében a mindenkori Kedves Olvasót hosszabb hullőrendszertani eszmefuttatásokkal untatni – habár a bélyegeken édesvízi teknősök biológiai rendszerezése, különböző családokba és fajokba sorolása éppenséggel egy izgalmas tematikus bélyegkiállítás vezérelve is lehetne. Itt viszont talán elég, ha megjegyzem, hogy e sokáig élő, szélsőségtűrő, evolúciós szempontból páratlanul

sikeres hüllők, amennyire a jelen motívumkatalógus közreadója e témában kutatásokat tudott végezni internetes filatéliai adatbázisokban, több, mint a világ 100 bélyegkiadásán előfordulnak, ami egy viszonylag szűk élővilág-motívumhoz képest igen nagy szám. A témában kutakodó egyszeri filatelistának amúgy nagy szerencséje, hogy az angol nyelv határozottan megkülönbözteti egymástól a vízi és a szárazföldi teknősöket, előbbire a *turtle*, utóbbira többnyire a *tortoise* szót használják. Mindkét szó a francia *tortue* – teknős származékszava, amely pedig a latin *tartaruchus* – alvilági melléknévből származik. Emellett használnak egy harmadik szót az édesvízi teknősökre is, elsősorban az ékszerteknősökre: *terrapin* – ez alapján érdemes tehát keresni e szűkebb hüllőcsoport tagjaira. Bár a hüllő-, azon belül is édesvízi teknősmotívumot tartalmazó bélyegek gyűjtése korántsem olyan

elterjedt filatéliai részterület, mint az élővilág tematikájú bélyegek gyűjtésén belül, mondjuk a kutyák, macskák, madarak, lepkék stb., kétségtelenül létezik a *hüllőfilatélia* is, mégpedig olyannyira, hogy e tematikus/motívumfilatéliai terület is büszkélkedhet saját nemzetközi tematikus katalógusokkal.¹⁶ Kicsit a téma után kutakodva az is kiderül, hogy a hüllők filatéliai jelenlétének is van némi szakirodalma, igaz, nem árasztja el a világhálót...¹⁷ Ugyanakkor

---

¹⁶ Lásd például: DOMIFIL PREHISTORIC & REPTILES Stamp Thematic Catalogue,

24. kiadás, Domfil, Madrid, 1998

¹⁷ Lásd például: Indraneil DAS, *Herpetological Material in Philately Issued from Malaysia*, Russian Journal of Herpetology, 2014, 21/1, 13–39.

Indraneil DAS – Genevieve V. A. GEE, *Herpetological Postage Stamps Issued from the Philippines*.

tagadhatatlan, hogy még a teknősmotívumot gyűjtőknek is van tematikus filatéliai weboldala!¹⁸

A jelen elektronikus (motívum)filatéliai szakkönyvben, összeállításban igyekszem a lehető legjobb, elsősorban esztétikai alapú válogatást nyújtani a világ postaszolgálati által kibocsátott, szűkebb motívum édesvízi teknősöket, elsősorban ékszerteknősöket ábrázoló bélyegeiből. A közreadott

---

<https://asbp.org.ph/wp-content/uploads/2021/05/PJSB-ACA-2020-009.pdf>

Letöltés ideje: 2023. december 19.

Donald R. Lremer, *Chelonian Philately. Collecting Turtles and Tortoises on Stamps*, New York Turtle and Tortoise Society NewsNotes, 1993/1, 12–14.

http://www.nyttts.org/nyttts/Riemer_Chelonian-Philately.pdf

Letöltés ideje: 2023. december 24.

¹⁸ <https://www.turtlestampcollecting.com/>

Letöltés ideje: 2024. január 11.

filatéliai anyag a szerkesztő szándékai szerint a téma áttekinthető keresztmetszetét nyújtja olvasóinak, megtekintőinek. A válogatás során a közreadó a legtöbb esetben igyekezett megmaradni a szigorú értelemben vett filatéliai objektumoknál, és főként olyan bélyegek/kisívek/blokkok képeit választotta ki közlésre, amelyek névértékkel rendelkeznek, és postai bérmentesítésre elméletileg valóban használhatók.¹⁹

Azért használom kellő óvatossággal itt is, csak úgy, mint tettem azt korábban eddigi motívumfilatéliai munkáimban, az általam összeállított elektronikus bélyegkatalógusokban, az *elméletileg* határozószót, mert egyes kevésbé fejlett, főként afrikai és ázsiai

---

¹⁹ Ahol esetleg kétes legitimitású bélyeg került a válogatásba, azt a közreadó zárójelben mindig jelezte. A nem legitim körülmények között megjelent bélyegek között ugyanis kétségtelenül akadnak dekoratív, érdekes és esztétikailag értékes darabok.

országokban gyakori jelenség a *fantombélyeg-kiadás*, amely azt jelenti, hogy bár egy adott bélyegkiadáson szerepel államjelzés és névérték, azt nem feltétlenül az adott állam kormányzatának vagy postaszolgálatának megbízásából vagy engedélyével nyomtatják ki,²⁰ hanem elsődlegesen gyűjtői igények kielégítésére, profitszerzés céljából hozzák létre, és kerül forgalomba bizonyos piaci szereplők, cégek tevékenysége által.²¹ Ebből kifolyólag pedig lehetséges, hogy az adott bélyeg szigorú filatéliai és postajogi értelemben csupán bélyegnek látszik, de a nemzetközi postaforgalomban nem feltétlenül fogadnák el, ha valaki bérmentesítésre próbálná meg használni.²² A kétes legitimitású

---

²⁰ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. Harsányi Luca – Ignác Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008, 58–59.

²¹ James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

²² James MACKAY, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, 58–59.

bélyegkiadásoknak, fantombélyegeknél, illegális bélyegeknél ugyanakkor mára maguknak is jelentős gyűjtői piacuk van, és mivel az egyre inkább digitálissá váló világban, az elektronikus kommunikáció és az automatizált postakezelés korában már a hivatalos, többnyire állami monopólium alá tartozó bélyegkiadás is egyre inkább a gyűjtői igények kielégítését, a kormányzatok és postaszolgálatok ily módon történő profitszerzését, nem pedig a postai bérmentesítést, a küldemények célba juttatási díjának megfizetését és ennek igazolását szolgálja, a legitim és illegitim bélyegkiadásokat is egyre nehezebb elhatárolni, megkülönböztetni egymástól.²³

A jelen szerény motívumfilatéliek kiadványban közreadott bélyegkiadások digitális másolatainak képeit

---

²³ James MACKAY, *Bélyegeknél és bélyeggyűjtés*, 58–59.

nonprofit, tudományos, ismeretterjesztési és közművelődési céllal tettem közzé, internetes forrásait többnyire korábbi, elektronikusan is elérhető, tematikus filatéliai szakmai kiadványok, bélyeggyűjtéssel kapcsolatos honlapok, illetve értelemszerűen internetes aukciós házak és webáruházak weboldalai képezik. A közreadó bízom abban, hogy filatéliai gyűjtése szerény eredménye felkelti akár a motívumfilatélia iránt érdeklődő profi filatelisták, akár kezdő, adott esetben a fiatalabb korosztályhoz tartozó érdeklődők, ifjúsági bélyeggyűjtők figyelmét. A könyvben közölt, szerencsére az esetek többségében megfelelő, az elektronikus katalógusban való közléshez és a tájékozódáshoz legalábbis elégséges felbontású képek

forrása igen sok esetben a *Colnect.com*²⁴ nemzetközi gyűjtői és aukciós portál, amely többek között a világ postabélyegeinek bárki által szabadon elérhető, online elektronikus katalógusaként is nagyon jól használható, és szinte minden valaha megjelent bélyegről másolatot közöl, mely igen hasznos gyűjtők és kutatók számára is a filatélia világában való tájékozódáshoz.

A bélyegek képeinek közlésénél feltüntettem fel a nagyobb, rangosabb nemzetközi bélyegkatalógusok (elsősorban a Közép-keletEurópában nagy presztízsű német Michel, esetleg ennek hiányában a francia Yvert et Tellier, a brit Stanley Gibbons, illetve az amerikai Scott) számait. A bélyegeket, ahogyan azt jellemzően tettem korábban is, a megjelenésük kronológiájának sorrendjében közlöm, és bárki érdeklődő könnyedén

---

²⁴ <https://colnect.com> Letöltés ideje: 2024. január 5–8.

beazonosíthatja a szóban forgó filatéliai tárgyakat. Szeretném mind az idősebb, mind a fiatalabb korosztály érdeklődését felkelteni az édesvízi teknősök, mint bélyegmotívum iránt, illetve általában a motívumbélyeg-gyűjtés iránt, és ha a Kedves Olvasó végiglapozza az összeállítás elektronikus oldalait, a szerkesztő befektetett munkája talán már nem volt hiábavaló. Nem tüntettem fel a bélyegek méretét, fogzatát, a nyomdatechnikát, amellyel készültek, illetve egyéb lényeges filatéliai adatokat sem, ugyanis azokat a nagyobb nemzetközi bélyegkatalógusok, illetve például a *Colnect.com* ezeket alapul vevő online gyűjtői adatbázisa a legtöbb esetben tartalmazzák, a megtekintők pedig ezeket is néhány kattintással ellenőrizhetik, ha esetleg valamelyik másolatban itt közölt darab éppen hiányozna a gyűjteményükből, vagy az egyes bélyegek fizikai-nyomdatechnikai jellemzőire

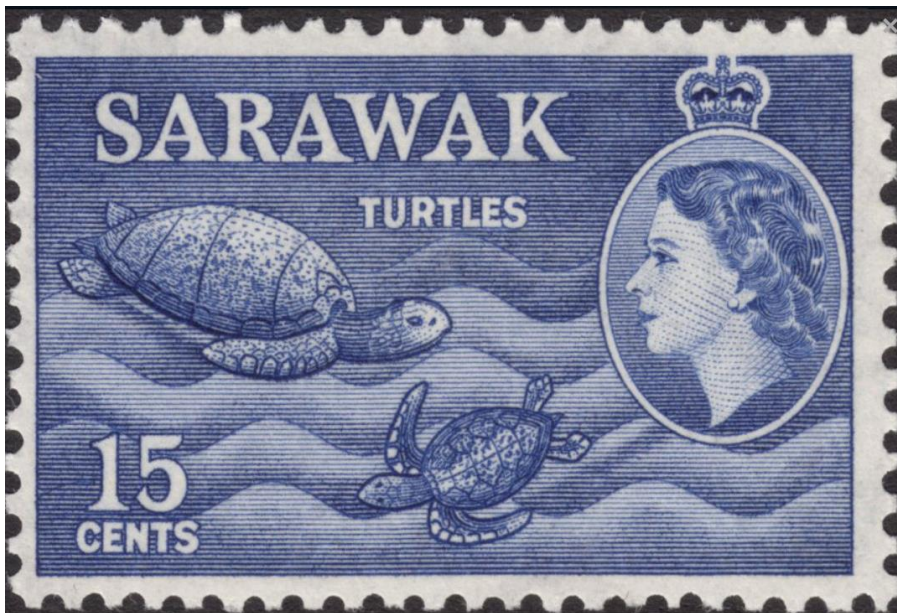

is kíváncsiak. Egyik célom, hogy a lehető legtöbb teret engedjek a bélyegek által hordozott művészi és forrásértéknek, vizuális információnak, illetve lehetőleg élvezetes, szórakoztató online vizuális tartalmat találjon, aki esetleg kiadványra kattint. A válogatásom alapja tehát minden esetben a bélyeggrafika tartalma és persze esztétikai értéke volt, és a jelen szerény motívumkatalógus közreadásánál is elsősorban alkalmazott grafikai műalkotásként tekintek a közölt bélyegekre...

**VÁLOGATÁS
A VILÁG
ÉDESVÍZI TEKNŐSÖKET
ÁBRÁZOLÓ
BÉLYEGEIBŐL**

Amerikai Egyesült Államok (levélzáró bélyeg), 1944

Sarawak, 1957
Michel MY-SR 195

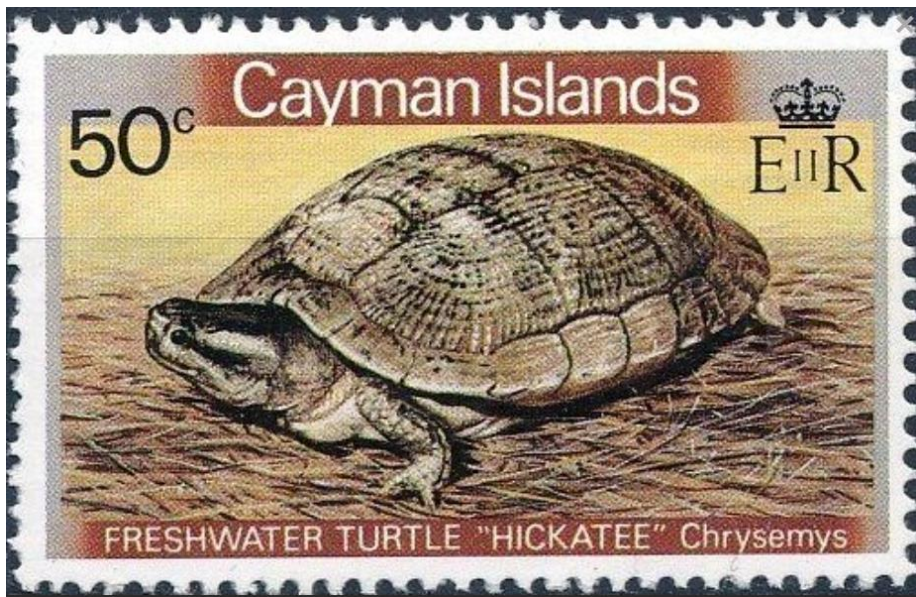
Német Demokratikus Köztársaság, 1963
Michel DD 980

Vietnam, 1966
Michel VN 433U

Albânia, 1966
Michel AL 1085

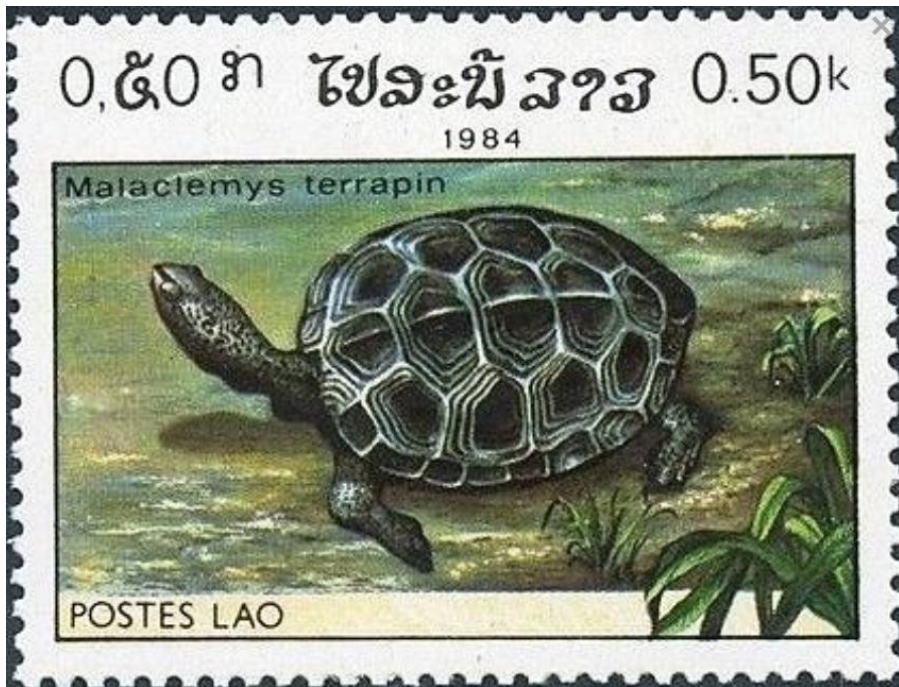
Kajmán-szigetek, 1981
Michel KY 474

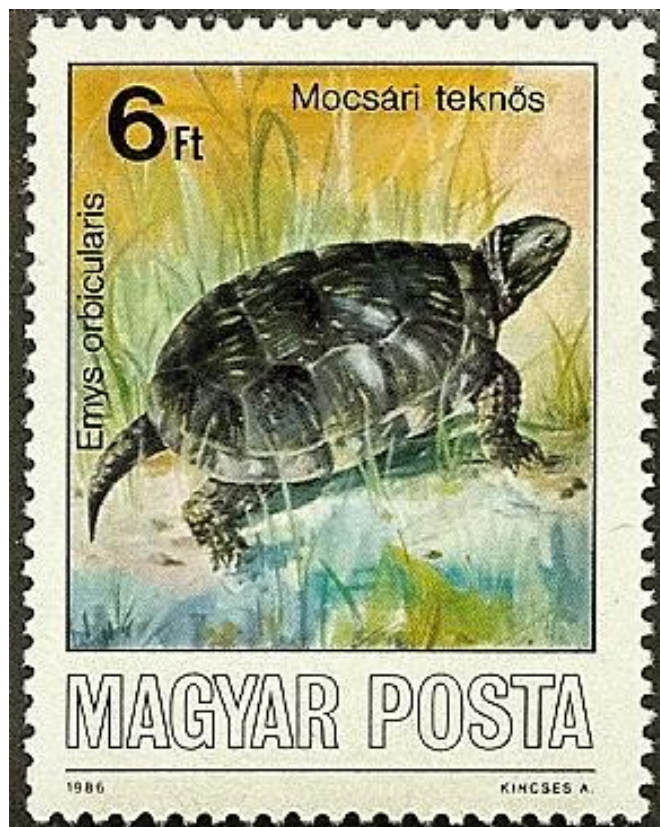

Kambodza, 1983

Michel KH 502

Laosz, 1984
Michel LA 773

Magyarország, 1986

Michel 3865

Philatelia Hungarica Katalógus HU 3818

Magyarország, 1989

Michel HU 4039A

Philatelia Hungarica Katalógus HU 3990

Belize, 1990
Michel BZ 1047

Belize, 1990
Michel BZ 1048

Belize, 1990
Michel BZ 1048

Litvânia, 1993
Michel LT 545

Dnyeszter-menti Köztársaság (Moldova vitatott hovatartozású, orosz befolyás alatt álló területe), 1994
PMRstamps.org MD-PMR 17A

Bahama-szigetek, 1996

Michel BS 921

Togo, 1996
Michel TG 2485

Grúzia, 1996
Michel GE 197

Szlovénia, 1996

Michel SI 131

Szlovénia, 1996

Michel SI 132

Szlovénia, 1996
Michel SI 133

Szlovénia, 1996
Michel SI 134

Togo, 1998
Michel TG 2758

Nyugat-Szahara, 1998 (kétes legitimitású bélyeg)
Colnect SW 1998-02/06

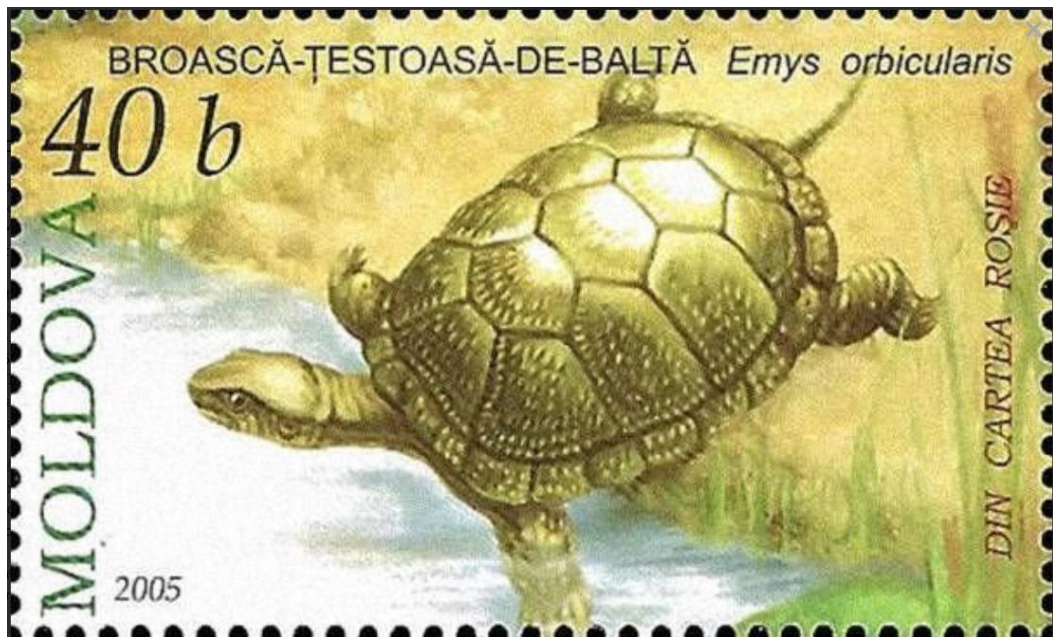
Bulgária, 1999
Michel BG 4426

India, 2000
Michel IN 1741

Thaiföld, 2004
Michel TH 2233A

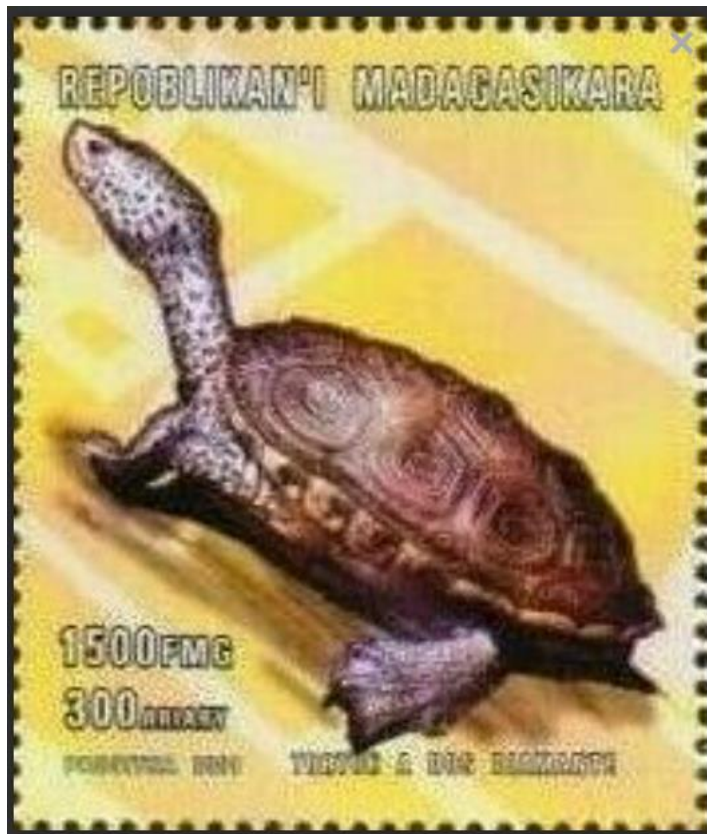

Moldova, 2005

Michel MD 528

Málta, 2006
Michel MT 1442

Madagaskár, 2001
Michel MG 2527A

Ausztria, 2006
Michel AT 2624

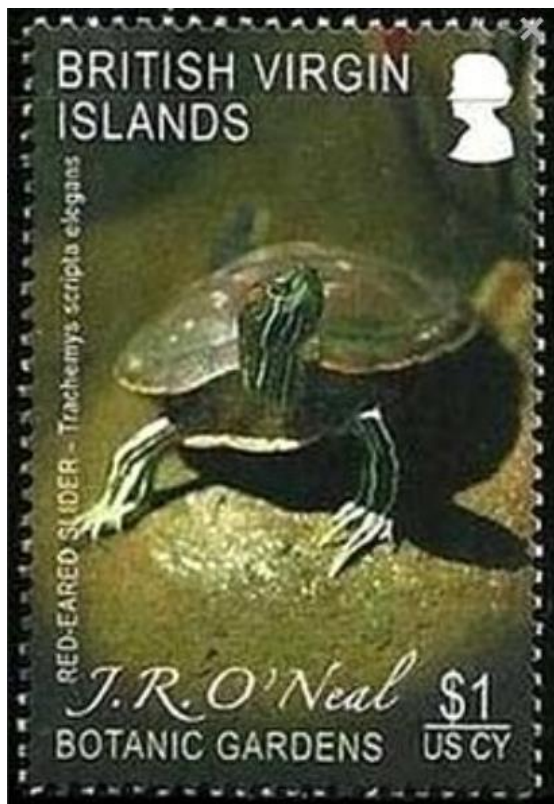

Israel, 2007
Michel IL 1957

Elefántcsontpart, 2009

Colnect CI 2009-20/3

Brit Virgin-szigetek, 2009
Michel VG 1191

Szlovákia, 2009
Michel SK 622

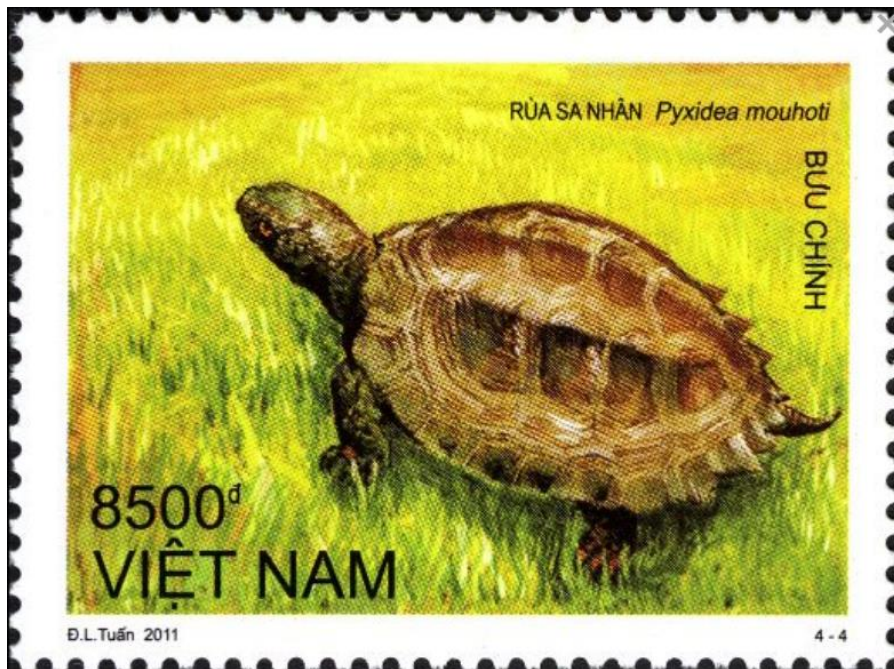

Ukraina, 2010
Michel UA 1132

Mozambik, 2011

Michel MZ 4317

Vietnam, 2011
Michel VN 3577

Szingapúr, 2011

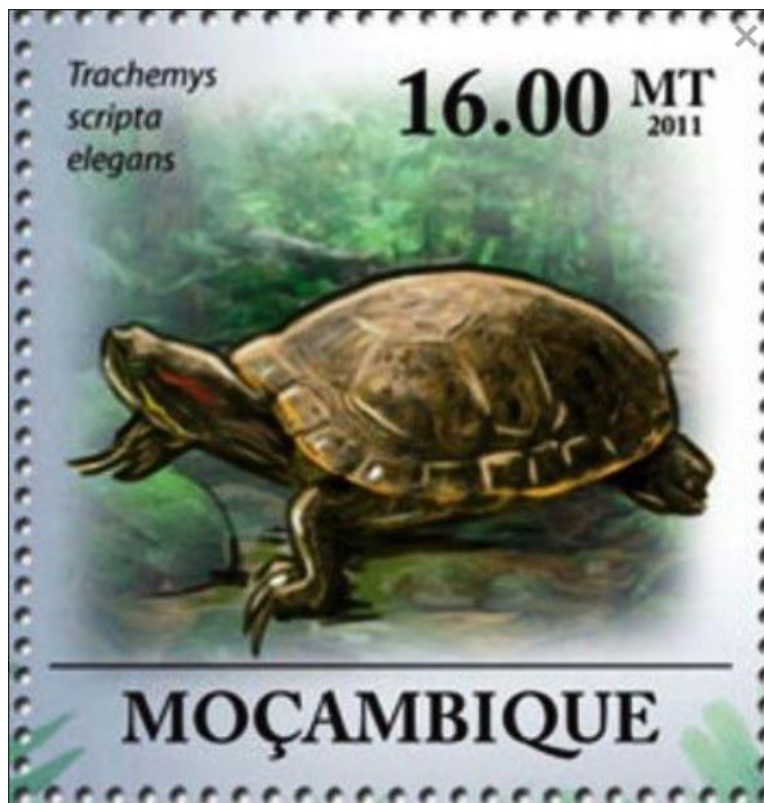
Michel SG 2009I

Burundi, 2011
Michel BI 2093

Dzsibuti, 2011 (kétes legitimitású bélyeg)
Colnect DJ 2011-16/2

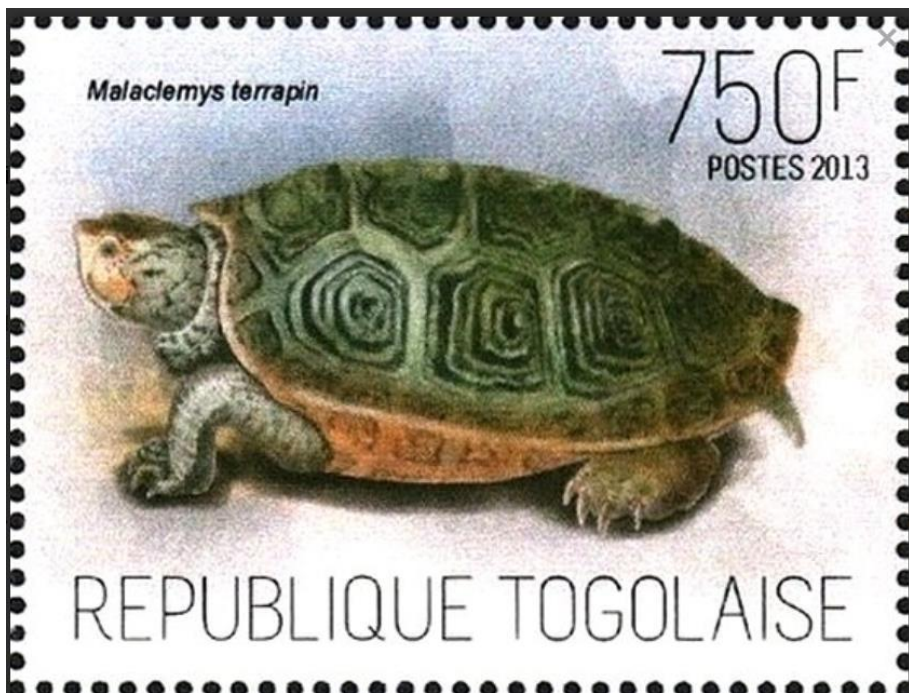

Mozambik, 2011
Michel MZ 4315

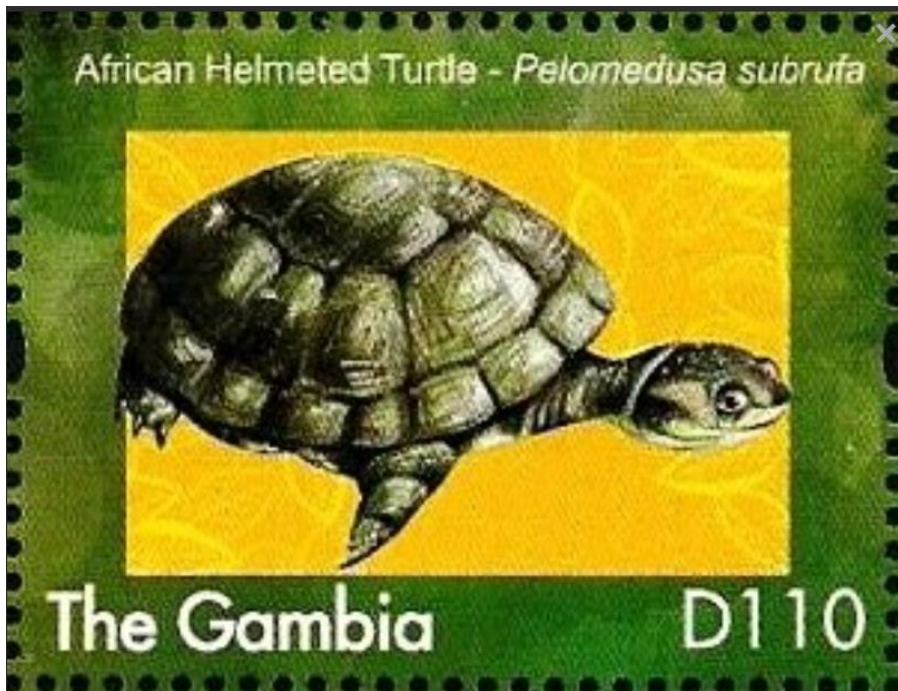

Szerbia, 2012

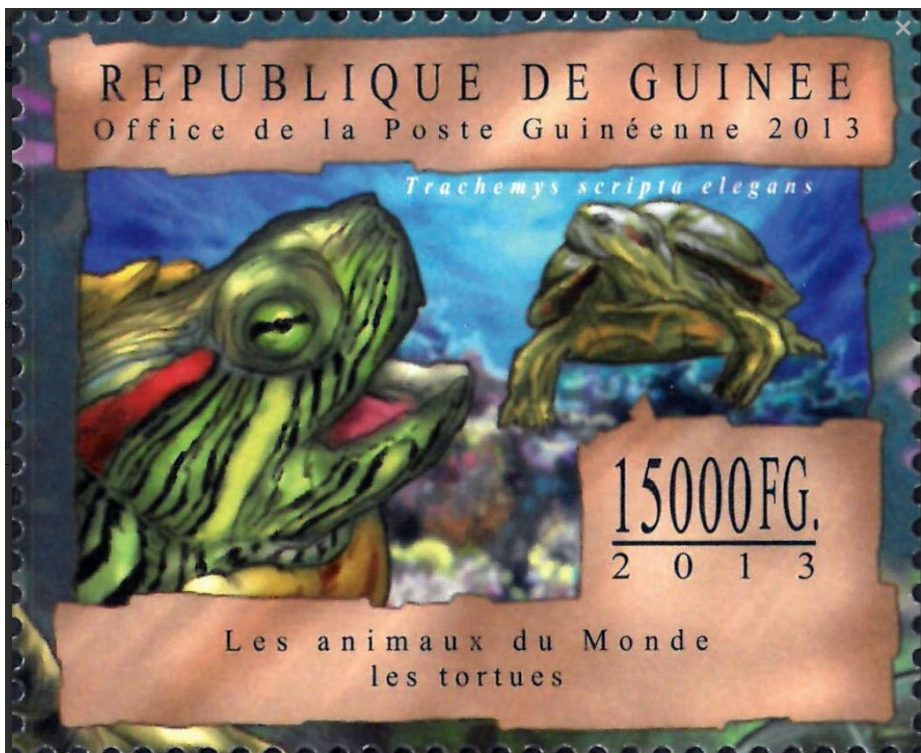
Michel RS 463

Togo, 2013
Michel TG 5301

Gambia, 2013
Michel GM 6719

Guinea, 2013
Michel GN 9809

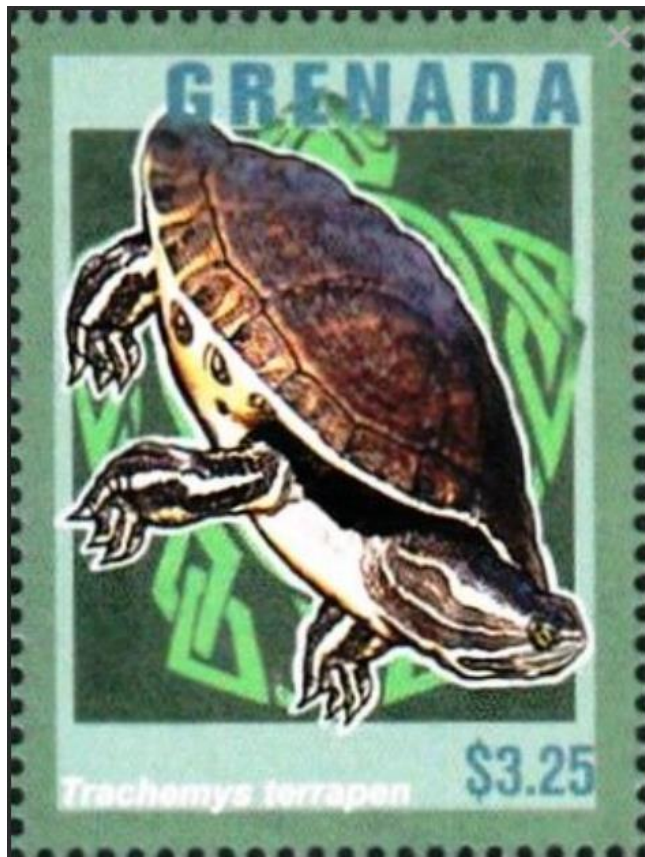

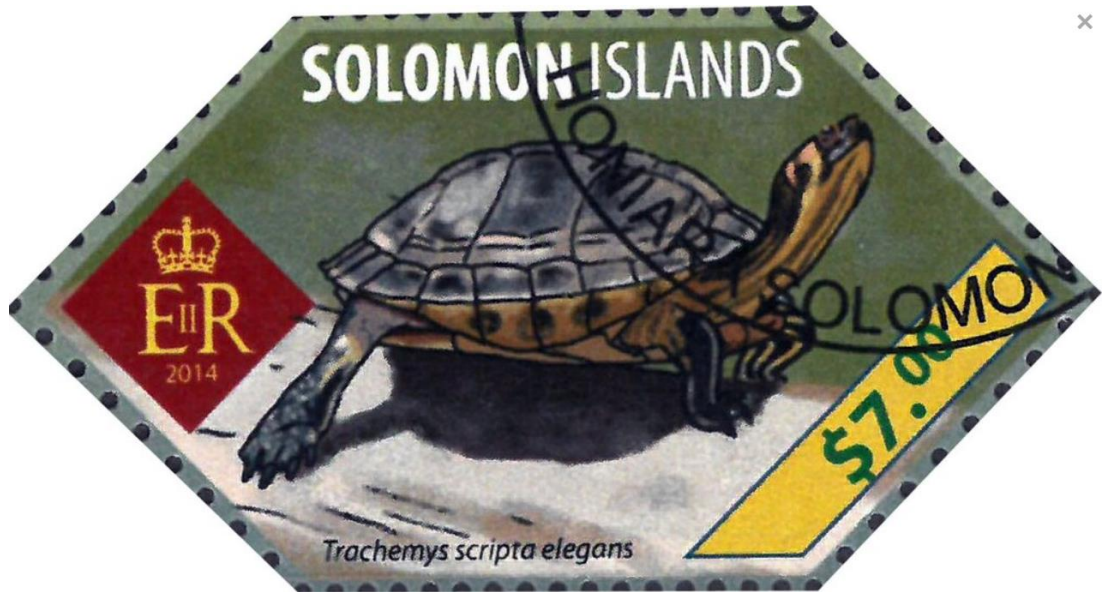
Niger, 2013
Michel NE 2040

Niger, 2013
Michel NE 2548

Grenada, 2014
Michel GD 6691

Salamon-szigetek, 2014
Michel SB 2620

Niger, 2014
Michel NE 3186

Togo, 2014
Michel TG 5636

Szent Vincent és a Grenadine-szigetek, 2015

Michel VC 7525

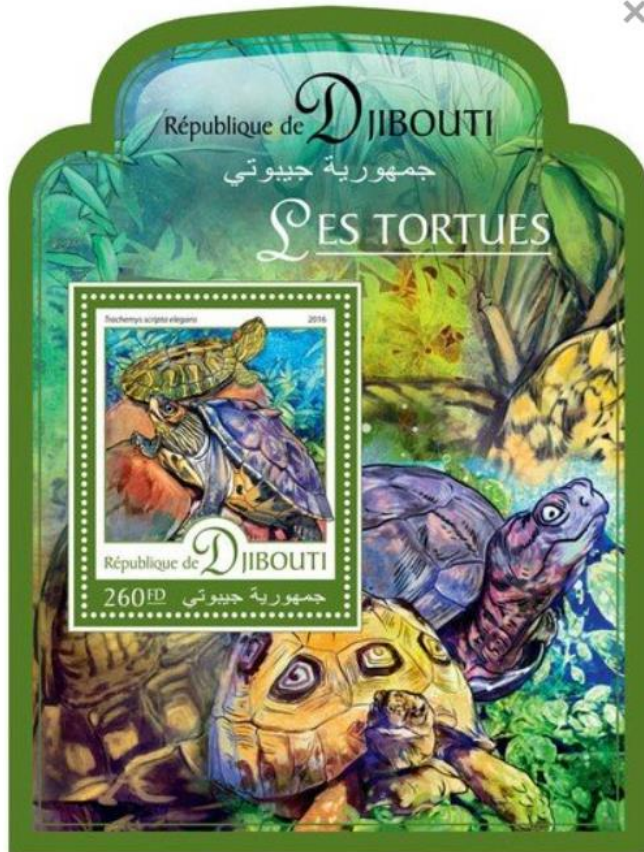

Bosnia-Herzegovina, 2016
Michel BA-SR 696

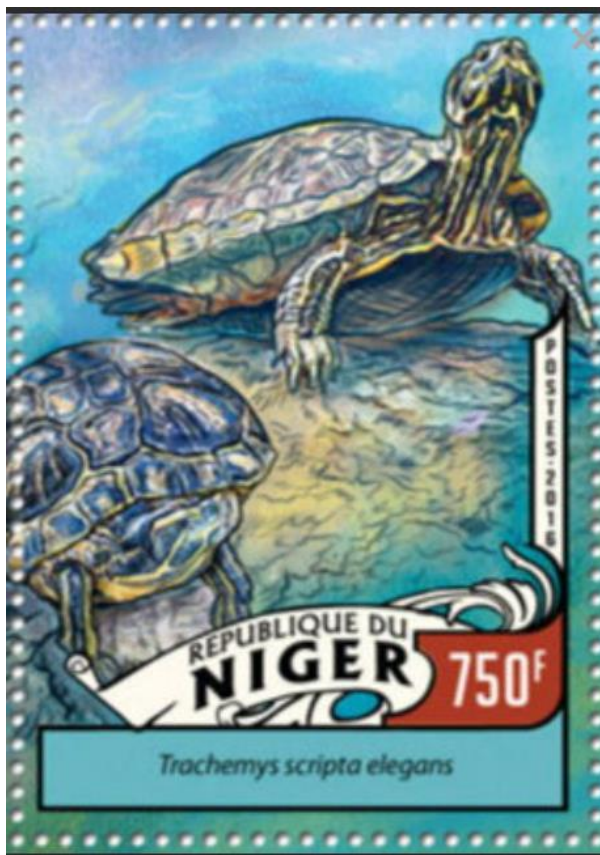

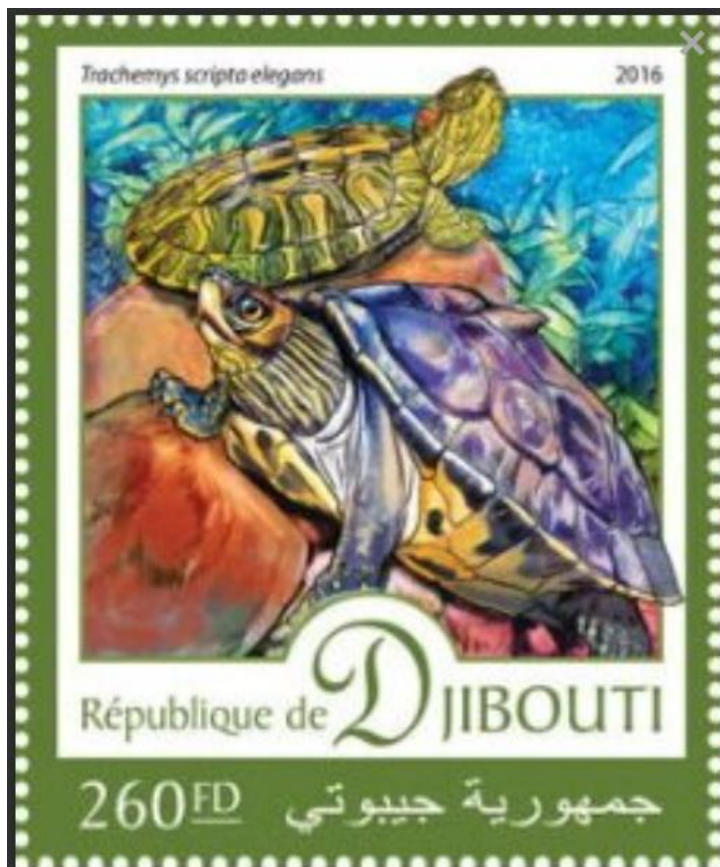
Sierra Leona, 2016
Michel SL 6825

Dzsibuti, 2016
Michel DJ BL233

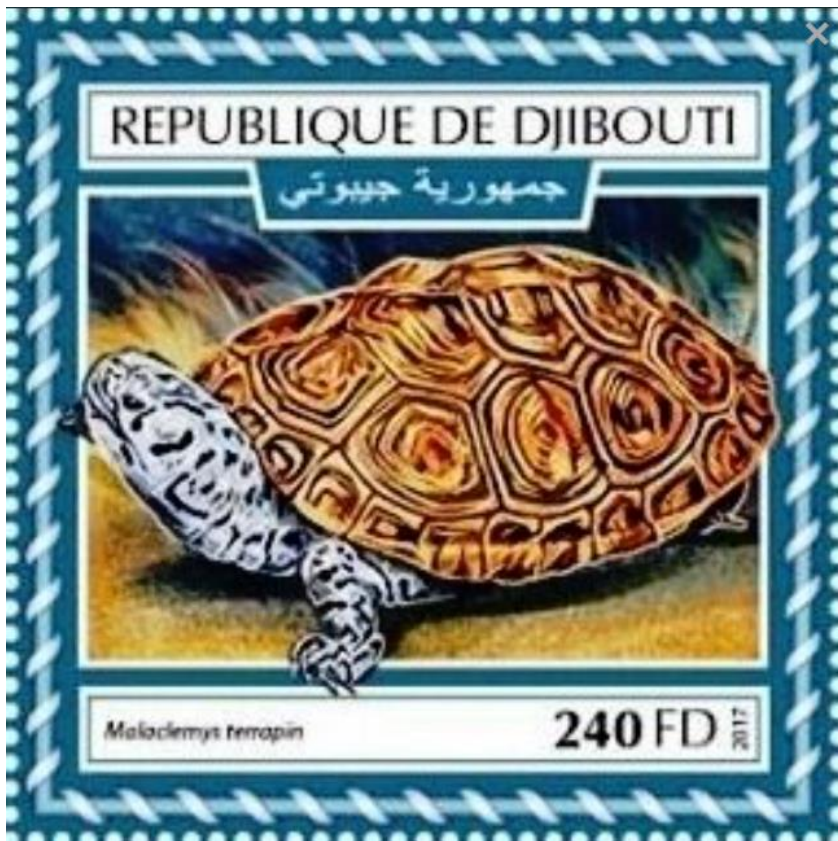
Niger, 2016
Michel NE 4234

Dzibuti, 2016
Michel DJ 1126

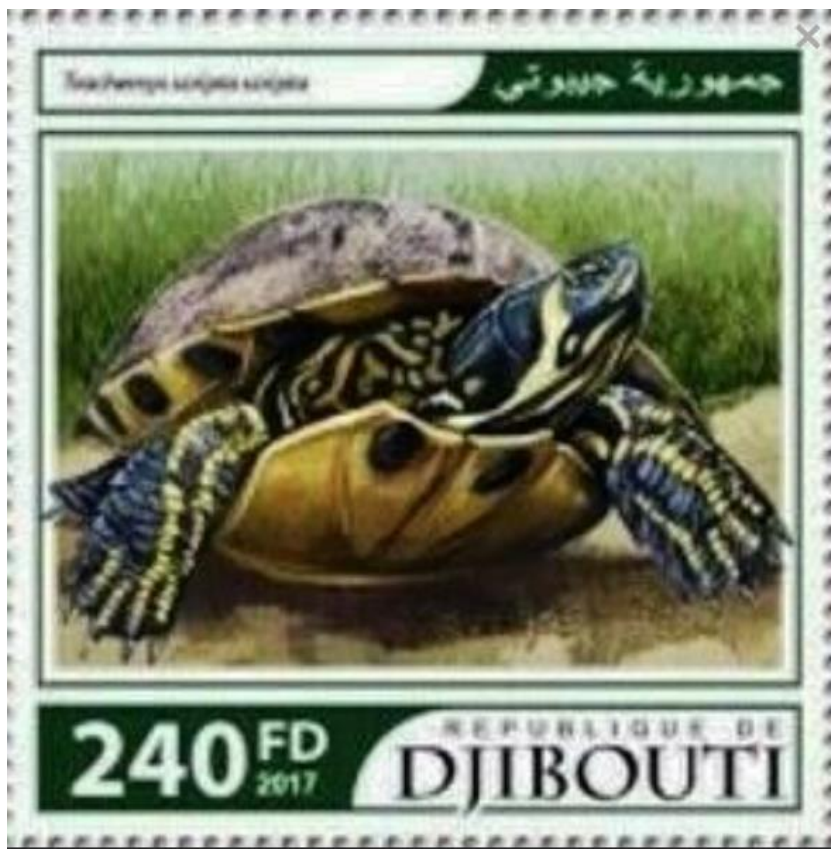
Sierra Leone, 2017
Michel SL 8552

Dzsibuti, 2017
Michel DJ 1983

Dzsibuti, 2017
Michel DJ 1984

Dzibuti, 2017
Michel DJ 1699

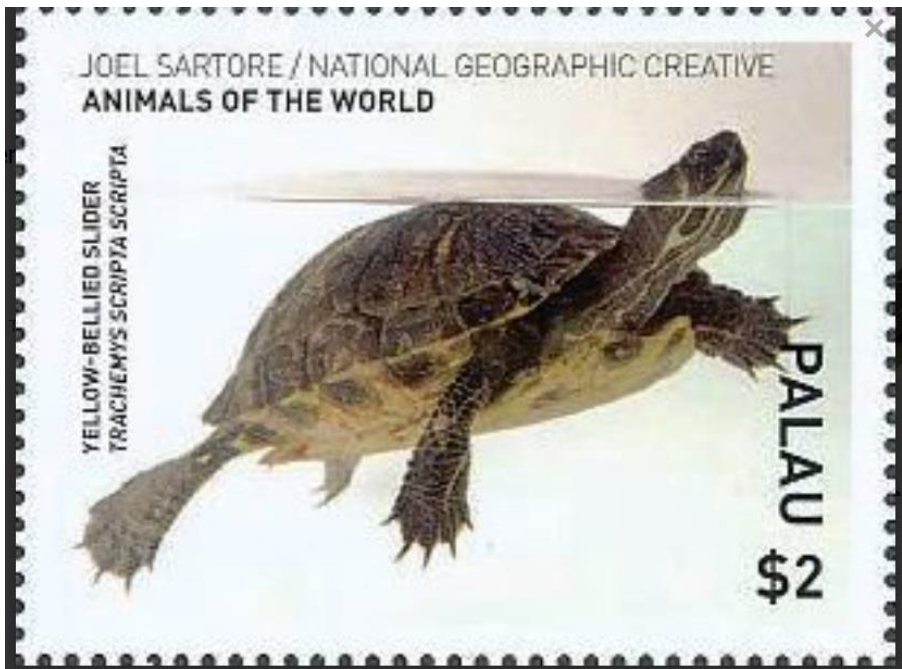

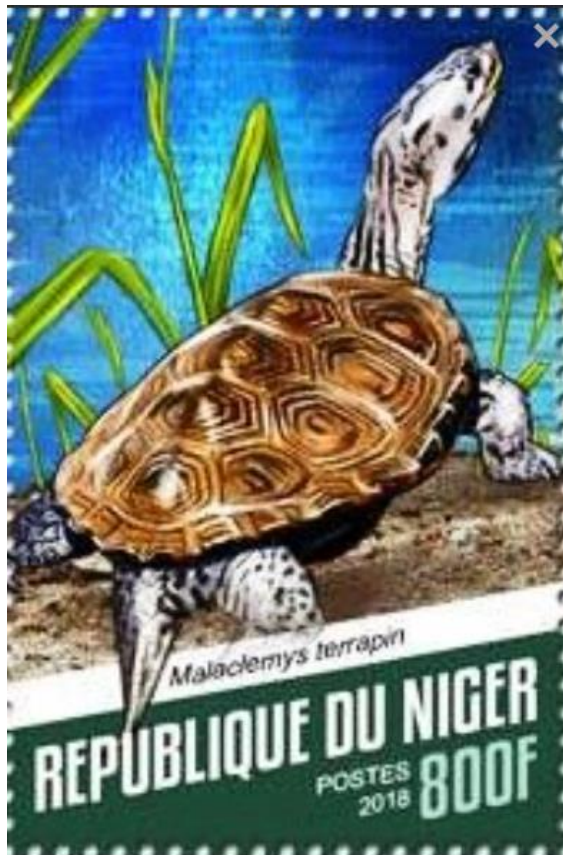
Dzibuti, 2017
Michel DJ 1700

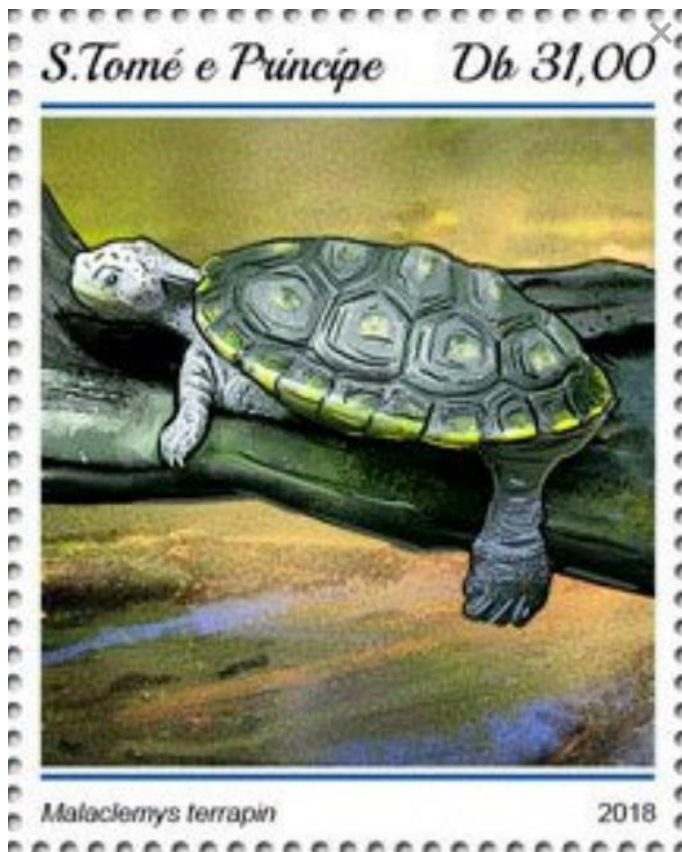
Azerbajdzsán, 2017
Michel AZ MP95

Palau, 2017
Michel PW 3989

Niger, 2018
Michel NE 5514

Sao Tomé és Príncipe, 2018
Michel ST 7839

Sao Tomé és Príncipe, 2018

Michel ST 7627

Sao Tomé és Príncipe, 2018
Michel ST BL1373

Dzibuti, 2018
Michel DJ 2169

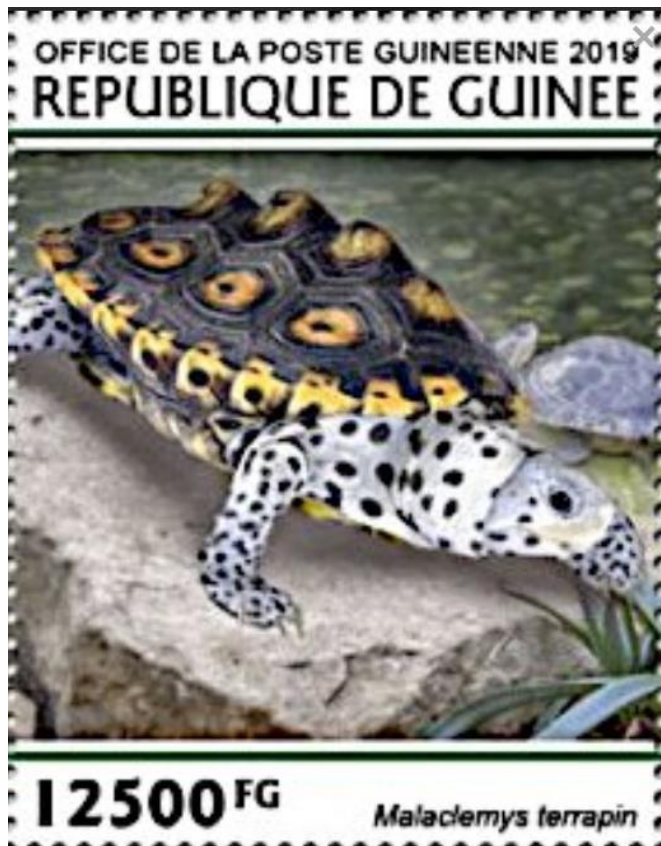

Niger, 2018
Michel NE BL804

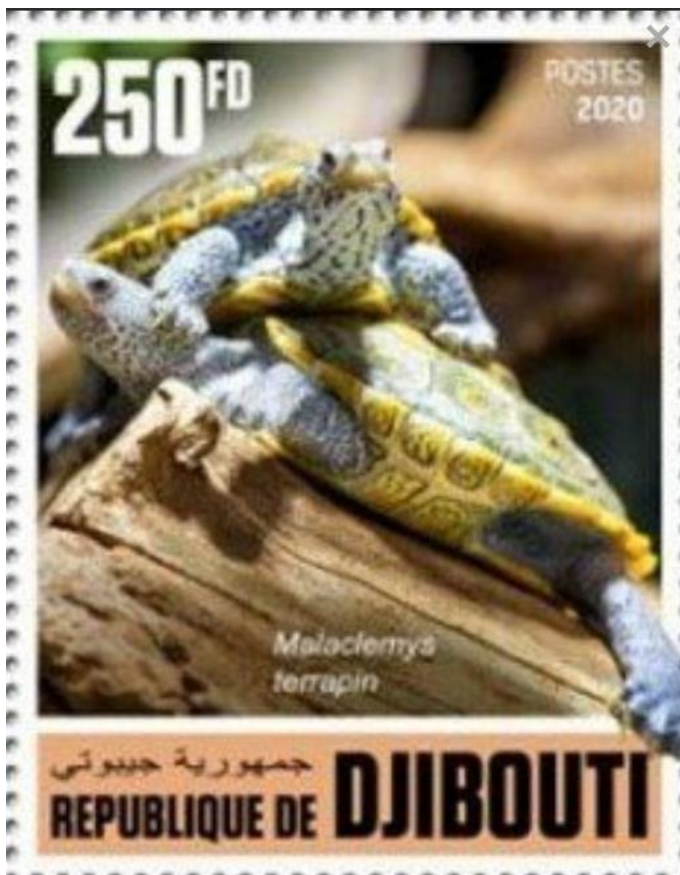
Honduras, 2018
Michel HN 2113

Guinea, 2019
Michel GN 14103

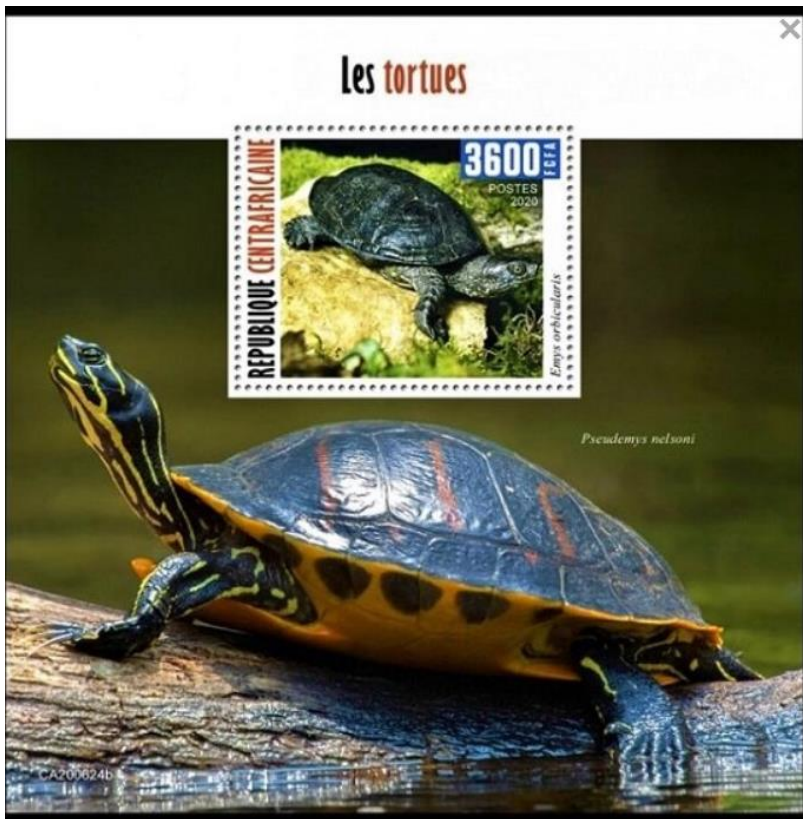
Togo, 2019
Michel TG 9380

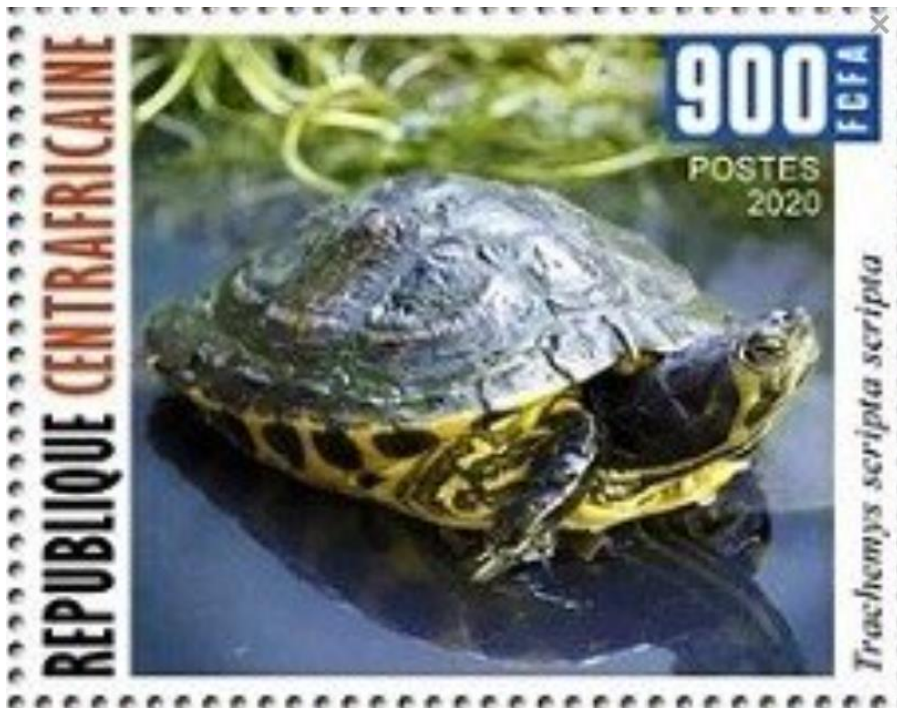
Dzibuti, 2020
Michel DJ 3737

Bissau-Guinea, 2020
Michel GW 11165

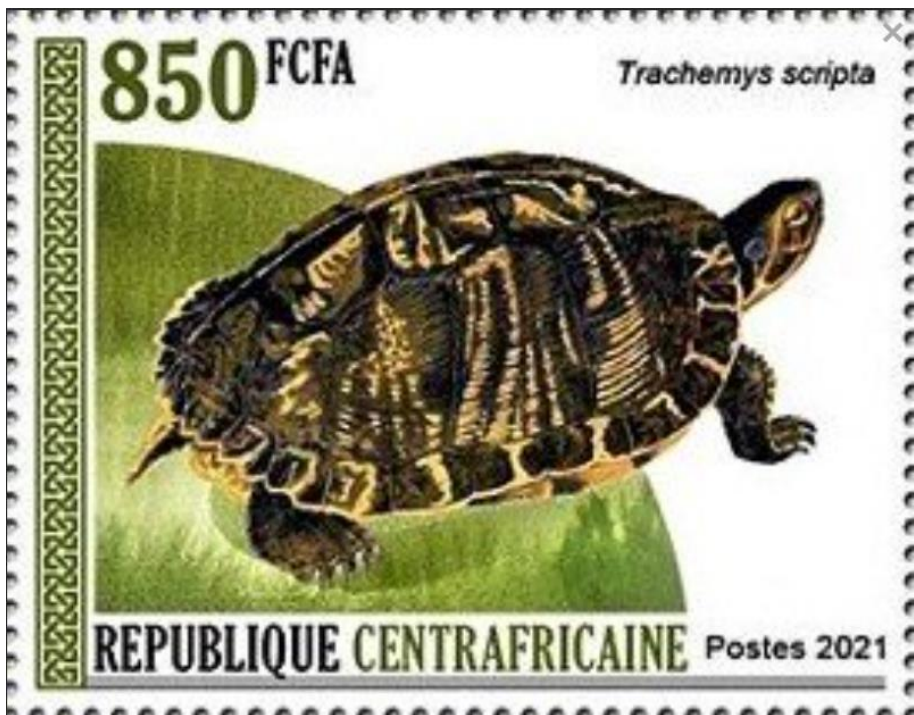

Közép-Afrikai Köztársaság, 2020
Yvert et Tellier CF BF1713

Közép-Afrikai Köztársaság, 2020
Yvert et Tellier CF 7480

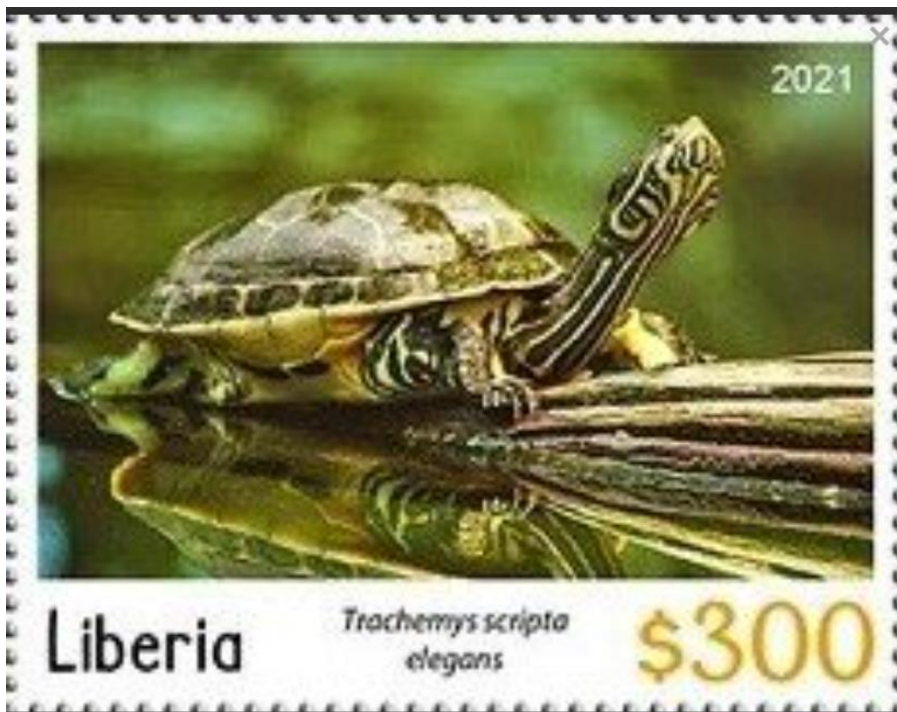
Közép-Afrikai Köztársaság, 2021
Michel CF 10812

Hongkong, 2021
Michel HK 2470

Bissau-Guinea, 2021
Yvert et Tellier GW 9417

Libéria, 2021
Yvert et Tellier LR 6790

Portugália, 2021
Michel PT 4713

Libéria, 2022
Yvert et Tellier LR 6918

Togo, 2022
Colnect TG 2022.09.01-23a

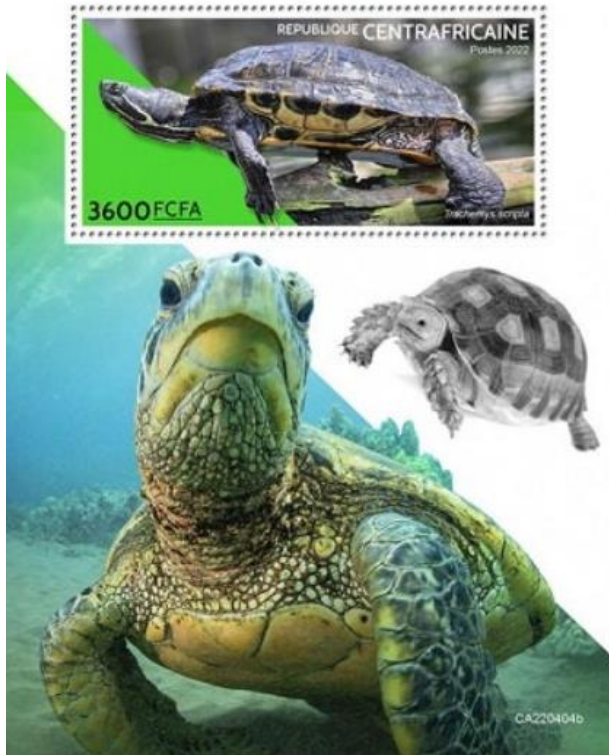
Sierra Leone, 2022
Colnect SL 2022.06.23-008a

Közép-Afrikai Köztársaság, 2022
Yvert et Tellier CF 8992

Les tortues

Közép-Afrikai Köztársaság, 2022
Yvert et Tellier CF BF2081

LES TORTUES

Dalichemys scripta elegans

2016

République de DJIBOUTI

260 FD جمهورية جيبوتي

